

Asia: VN/7184/2019

Luonnos hallituksen esitykseksi yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyen taloudelliseen toimintaan myönnetyn tuen yleisistä edellytyksistä annettuun lakiin liittyvän säädöksen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Liikenne- ja viestintäviraston lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annetun lain ja taloudelliseen toimintaan myönnettävän tuen yleisistä edellytyksistä annetun lain muuttamisesta

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt Liikenne- ja viestintävirastolta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annetun lain ja taloudelliseen toimintaan myönnettävän tuen yleisistä edellytyksistä annetun lain muuttamisesta. Liikenne- ja viestintävirasto kiittää mahdollisuudesta esittää näkemyksensä hallituksen esityksen luonnoksesta ja lausuu asiassa seuraavaa:

Liikenne- ja viestintävirasto pitää esitystä yritystukien yhteisestä tietovarannosta lähtökohtaisesti kannatettavana.

Tallettamisvelvoitteen soveltamisala ja sen piiriin kuuluvien tukien kartoittaminen

Yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annettuun lakiin ehdotetun muutoksen myötä valtion viranomaiset (ja niiden puolesta tukea myöntävät yhteisöt ja säätiöt) veloitettaisiin tallettamaan tiedot myöntämistään ja maksamistaan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (jäljempänä SEUT) 107 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan kuuluvista valtiontuista yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmään.

Liikenne- ja viestintävirasto pitää SEUT 107 artiklan 1 kohdan mukaisia valtiontukia koskevaa tallettamisvelvoitetta perusteltuna. Virasto kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että SEUT 107 artiklan 1 kohdan määritelmän piiriin kuuluvien tukitoimenpiteiden määrittäminen ei ole yksiselitteistä ja aiheuttaa tukiviranomaisissa epäselvyyttä. Virasto kannattaa mahdollisten ratkaisujen selvittämistä tallettamisvelvoitteen piiriin kuuluvien tukien kartoittamiseksi. Tukiviranomaisen näkökulmasta olisi tärkeää tietää onko kyseessä SEUT 107 artiklan 1 kohdan mukainen tuki vaiko ei, ja koskeeko sitä tukitietojen tallettamisvelvoite.

Viraston tämän hetken käsityksen mukaan ehdotetun tallettamisvelvoitteen piiriin kuuluisivat ainakin meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantamisesta annetun lain (1277/2007) mukaiset kauppa-alustuet sekä laajakaistarakentamisen tuesta haja-asutusalueilla annetun lain (1186/2009) mukaiset laajakaistatuet. Laajakaistatukia on voinut hakea vuoden 2018 loppuun saakka.

Virasto haluaa kiinnittää huomiota liikennesektorin ja valtiontukien rajapintaan Euroopan unionin oikeudessa. Ehdotuksen myötä ei ole selvää kuuluisivatko esimerkiksi liikennepalveluiden hankintaan liittyvät toimenpiteet tallettamisvelvoitteen soveltamisalan piiriin ja mahdollisesti miltä osin. Virasto pitää tärkeänä selvittää, että voisiko lainsäädännön johdonmukaisuussyistä olla perusteltua rajata lain soveltamisalassa liikennepalveluiden hankinnat tallettamisvelvollisuuden ulkopuolelle.

Tukiviranomaisen ehdotettu asema yhteisrekisterinpitäjänä

Ehdotuksesta seuraisi, että tukiviranomaisista tulisi yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annetun lain 3 §:n 2 kohdan ja 4 §:n 1 momentin muutosten myötä lain 6 §:ssä tarkoitettuja yhteisrekisterinpitäjiä. Tukiviranomainen toimisi asiakastietojärjestelmän rekisterinpitäjänä tallettamiensa tietojen osalta ja vastaisi muista kuin 6 §:n 2 momentissa tarkoitetuista rekisterinpitäjän velvollisuuksista, mukaan lukien tietojen oikeellisuudesta ja ajantasaisuudesta. Tukiviranomaisten ehdotettu yhteisrekisterinpitäjän asema vastaisi olemassa olevaa järjestelyä yritysten asiakastietojärjestelmään 7 §:ssä säädettyjä tietoja tallettavien ja käyttävien tahojen välillä.

Virasto kiinnittää huomiota tukiviranomaisten ehdotettuun asemaan yhteisrekisterinpitäjänä. Tulisi arvioida, vastaisiko 6 §:n mukainen järjestely kaikkien 7 a §:n mukaisia tukitietoja tallettavien tahojen osalta niiden todellista roolia ja suhdetta mahdollisiin rekisteröityihin sekä vaihtoehtoja yhteisrekisterinpidolle. Merkityksellistä on myös muodostuisiko ainoastaan henkilötiedoiksi luokittelemattomia tietoja (osakeyhtiön nimi ja tuen määrä) tallettavalle tukiviranomaiselle rekisterinpitäjän roolia, silloin jos viranomaisella ei ole valtiontukien kasautumisen seurantavelvoitetta eikä tarvetta tai pääsyä muutoin asioida tietojärjestelmässä.

Talletettavat tiedot ja tallettamisen määräajat

Yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi 7 a pykälä, jossa säädettäisiin talletettavista tiedoista. Luonnoksen perustelujen mukaan talletettaviin tietoihin sisältyisivät perustiedot tukiviranomaisesta ja tukimuodosta. Lisäksi talletettavia tietoja olisivat tiedot myönnettyistä ja maksetuista tuista sekä tuen saajista. Luonnoksen lakiehdotuksiin ei sisällynyt tarkkarajaista listausta talletettavista tiedoista. Virasto pitää kuitenkin tallettamisvelvollisuuden luonteen vuoksi tärkeänä, että talletettavista tiedoista säädettäisiin lain tasolla ja niihin sisällytettäisiin ainoastaan lain tavoitteen toteutumisen kannalta tarpeelliset tiedot, huomioiden lisäksi soveltuvin osin tukityyppien eroavaisuudet. Tallettamisvelvollisuuden tulisi koskea ainoastaan sellaisia tietoja, jotka tukiviranomaisella on jo olemassa olevien tehtäviensä hoitamiseksi eikä sen tulisi velvoittaa sellaisten tietojen tallettamiseen, joita tukiviranomaisella ei ole ja joita se ei muutoin talleta. Esimerkiksi kauppa-alustukien osalta virasto ei kerää tietoa yrityksen koosta henkilöstöllä mitattuna.

Luonnoksessa esitetään, että tuen myöntämistä koskevat tiedot olisi talletettava 14 vuorokauden kuluessa myöntämisestä ja tuen maksamista koskevat tiedot maksamisvuotta seuraavan kalenterivuoden tammikuun loppuun mennessä. Tuen myöntämistä koskien tietojen tallettamista koskeva 14 vuorokauden määräaika on lyhyt ajanjakso ja virasto esittää, voisiko ehdotettua määräaika pidentää tallettamisvelvoitteen tosiasiallisen suoriutumisen varmistamiseksi. Tämä olisi olennaista etenkin niiden tukiviranomaisten kannalta, joilla ei olisi käytettävissään automaattisesti toimivia teknisiä rajapintoja tietojen tallettamiseksi. Kauppa-alustukien osalta tukitietojen tallettaminen tuensaajittain vuosittaisten toteumatietojen mukaisesti olisi riittävää, koska ne eivät ole Euroopan unionin tukitietojen julkaisuvelvoitteen piirissä eivätkä ne kasaudu.

Takautuva soveltaminen vuoden 2018 alusta myönnettyihin tukiin

Ehdotetussa laissa asetettaisiin tallettamisvelvoite vuoden 2018 alusta lähtien myönnettyistä tuista. Tiedot ennen lain voimaantuloa myönnettyistä tuista olisi talletettava kuuden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta.

Takautuvaa tallettamisvelvoitetta ja siihen liittyvää määräaika asetettaessa, virasto kiinnittää huomiota siihen, että tiedot vuoden 2018 alusta lähtien myönnettyistä tuista saattavat olla eri tukiviranomaisilla eri tavoin järjestettynä. Esimerkiksi Liikenne- ja viestintäviraston osalta laajakaistatukia on voinut hakea vuoteen 2018 saakka, mutta joiden maksatus on jatkunut sitä seuranneina vuosina. Ennen ehdotetun lain voimaantuloa myönnettyjen tukien osalta ei välttämättä pystytä luomaan – tai ole edes tarkoituksenmukaista luoda – automaattisesti toimivia teknisiä rajapintaratkaisuja vaan tallettaminen saatetaan joutua tekemään manuaalisesti. Tämän vuoksi takautuvan tallettamisvelvoitteen toteuttamiseksi tulisi huolehtia siitä, että tiedot aiemmin myönnettyistä tuista pystytään tosiasiallisesti tallettamaan tietojärjestelmään. Sen vuoksi virasto esittääkin vuosina 2018-2020 myönnettyjen tukien osalta, että olisi tarkoituksenmukaista sisällyttää

ainoastaan vuosittaiset toteumatiedot eikä yksittäisiä myöntö- ja maksatuspäätöksiä kyseisten tukien osalta.

Tietojen luovuttaminen ja julkaiseminen

Virasto näkee tukien myöntö- ja maksatuspäätöksiä ehdotetun koostamisen tietokantaan ja keskitetyn tietojen luovuttamisen Euroopan komissiolle ja Tilastokeskukselle myönteisenä kehityksenä. Hankkeen tavoitteet yritystukia koskevien tietojen keskitetystä julkaisemisesta toteuttaisivat julkisen tiedon avoimuuden ja saatavuuden toteutumista.

Vaikutukset viranomaistoimintaan

Luonnoksessa esitetyillä uusilla velvoitteilla olisi Liikenne- ja viestintäviraston resursointiin liittyviä vaikutuksia. Ehdotuksen lähtökohtana olisi automaattinen rajapintayhteys, jolloin resursointitarvetta olisi perustamisvaiheeseen sekä ylläpitovaiheeseen. Tarve keskittyisi perustamisvaiheeseen, jossa resursseja tarvittaisiin tietojärjestelmärajapintojen suunnitteluun ja toteutukseen. Lisäksi tarvittaisiin henkilöstöresursseja tietojen manuaaliseen käsittelyyn ja tallettamiseen takautuvan tallettamisvelvoitteen vuoksi. Ylläpitovaiheessa resurssien tarvetta olisi käytännössä tallettamisvelvoitteen toteutumisen valvontaan, tietojärjestelmän ylläpito- ja tiedonsiirtokustannuksiin sekä mahdollisen rekisterinpitäjän roolin hoitamiseksi. Toisena vaihtoehtona olisi mahdollistaa tukitietojen tallettaminen manuaalisesti, jolloin asiakastietojärjestelmän tulisi mahdollistaa asiointi erillisen käyttöliittymän välityksellä. Sillä olisi vaikutusta tukiviranomaisen henkilöstöresursointiin, mutta se ei sitoisi resursseja tietojärjestelmärajapintojen rakentamiseen ja ylläpitämiseen.

Virasto toivoo edustajiensa ottamista mukaan hankkeeseen mahdollisimman aikaisessa vaiheessa ehdotettujen velvoitteiden sujuvan täytäntöönpanon ja tietojen tallettamisratkaisujen toimivuuden varmistamiseksi.

Voimaantulo

Liikenne- ja viestintävirasto kiinnittää huomiota hankkeen suunniteltuun aikatauluun (ehdotettujen lakien voimaantulo 1.1.2021 alkaen). Huomionarvoista on, että tässä vaiheessa virastolla tukiviranomaisena ei ole tiedossa millaisten teknisten rajapintojen ja –ratkaisujen kautta tietoja tallettettaisiin ja minkä verran resursseja viraston tietojärjestelmien mukauttaminen tukitietojen tallettamiseen vaatisi. Tietojärjestelmien kehittämiseen ja toimeenpanoon kuluu väistämättä aikaa ja tämä olisi syytä ottaa huomioon velvoitteiden asettamisessa ja harkittaessa mahdollisia

siirtymävaiheen ratkaisuja. Tallettamisvelvoitteiden voimaantuloa pitäisi viivästyttää ehdotetusta aikataulusta.

Poutala Tero
Liikenne- ja viestintävirasto